

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _____ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
(назва магістерської програми)

на тему:
«Макропруденційне регулювання кредитної діяльності банку»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету Фінансів та
банківської справи

Ніколаєва Катерина Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Няньчук Наталія Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні та методичні основи макропруденційного регулювання кредитної діяльності банку	6
1.1 Сутність та передумови виникнення макропруденційної політики	6
1.2 Вплив кредитної діяльності на системний ризик	19
1.3 Кредитні інструменти макропруденційного регулювання	23
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2. Аналіз фінансової стабільності банків України для визначення передумов розвитку їх кредитної діяльності	30
2.1. Оцінка джерел виникнення системного ризику банківського сектору України за основними індикаторами фінансової стабільності	30
2.2. Аналіз впливу кредитного циклу на розвиток економіки України та зміна підходу до макропруденційного регулювання	36
2.3. Аналіз впливу окремих факторів на зміни рівня простроченої заборгованості за кредитним портфелем банків України	49
Висновки до розділу 2	56
РОЗДІЛ 3. Сучасний стан розвитку макропруденційного регулювання кредитної діяльності в Україні: проблеми та перспективи	59
3.1. Зарубіжний досвід макропруденційного регулювання кредитної діяльності	59
3.2. Макропруденційне регулювання кредитної діяльності банків України: перспективи та рекомендації	69
Висновки до розділу 3	77
ВИСНОВОК	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	84
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Остання глобальна фінансово-економічна криза довела нездатність національних банківських систем ефективно та своєчасно протидіяти кризі. Під впливом процесів фінансової глобалізації криза швидко поширилася, що виявило існування великої кількості теоретичних та методологічних проблем макропруденційного регулювання банківських процесів. Водночас одним з головних рушійних чинників кризи була недооцінка загроз неякісного регулювання використання кредитних ресурсів. Вважалося, що динаміка їх руху не є значно суттєвим елементом кредитних відносин, оскільки відображає загальний економічний цикл, а її вивчення позбавлене практичного значення через пасивну роль банків у формуванні коливань економічного циклу.

У зв'язку з цим за останнє десятиліття відбулися суттєві зміни в загальному напрямку досліджень методів регулювання банківської системи, основним завданням яких є запровадження систем контрциклічного регулювання. Центральні банки та уряди багатьох країн вбачають ефективною організацію макропруденційного регулювання та нагляду, що дозволить зменшити дисбаланси у фінансовому секторі.

Необхідність макропруденційної політики досить широко обговорюється на світовому рівні. Проблемою контрциклічного регулювання зацікавлені міжнародні організації, зокрема Міжнародний валютний фонд, Банк міжнародних розрахунків, а також європейські та національні органи, сфокусованих на проблемі системних ризиків. Науковці Міжнародного Валютного фонду провели дослідження взаємозв'язку між окремими складовими державної політики: макропруденційною, монетарною, фіскальною та іншими структурними політиками. Базельським комітетом розроблено

рекомендації у сфері макропруденційної політики, які стосуються визначення глобально значущих фінансових інститутів та особливостей їх регулювання.

Значним внеском у розрізі даного питання стали праці з грошово-кредитної політики вітчизняних вчених: Н. І. Гребенник, Л.В. Жердецької, Н. І. Савлука, В. Д. Лагутіна, С. Р. Моїсеєва та ін. Питанням регулювання банківської діяльності присвячено праці: М. Звєрякова, А. Коумбаракіса, В. Коваленко, М. Коваленко, Л. Кузнєцової, В. Міщенко [9]. Цій темі також присвятили чимало робіт зарубіжні вчені – А. Тернер, А. Домбрет, Р. Херрідж, Дж. Окампо, І. Оркида та ін. Зокрема у працях таких вчених як Джанні де Нікола, А. Франкліна та Дірка Схунмакера [41-44] наведена класифікація інструментів макропруденційного нагляду на стратегічне регулювання діяльності фінансових посередників, регулювання цін активів й кредитних циклів та запобігання фінансовому зараженню. Проблематику регулювання системного ризику на основі використання інструментів макропруденційної політики висвітлено у дослідженнях: А. Даниленка, В. Санжаровської, В. Крістіана, С. Классенса, Р. Міхета та ін.

Результат аналізу наукових досліджень, проведених у даній галузі, вказує на те, що враховуючи складність та комплексність поняття «системний ризик», методи та інструментарій його регулювання потребують більш глибокого вивчення. Тому проблема розробки політики макропруденційного регулювання банківської діяльності, яка базувалася б на системі контрциклічних важелів, а також яка могла б ефективно та своєчасно протидіяти системним кризовим явищам у фінансово-кредитній сфері, є актуальною сьогодні.

Метою магістерської дипломної роботи є дослідження кредитних інструментів макропруденційного регулювання банківського сектору як засобу ефективної протидії фінансово-економічним кризам в умовах фінансової

глобалізації. А також виявлення оптимального комплексу інструментів макропруденційного регулювання кредитної діяльності банківського сектора України на основі досвіду зарубіжних країн.

Об'єктом дослідження є макропруденційне регулювання у сфері кредитування. Предмет дослідження - інструменти макропруденційного регулювання кредитної діяльності, що використовуються для запобігання системного ризику.

Для досягнення мети у роботі вирішено такі завдання: дослідити теоретичні основи макропруденційного регулювання; розглянути поняття системного ризику, його причини та наслідки; оцінити джерела виникнення системного ризику банківського сектору України за основними індикаторами фінансової стабільності; оцінити вплив кредитного циклу на економічний; проаналізувати кредитні інструменти контрциклічного регулювання, що застосовуються в Україні; надати рекомендації щодо розробки і використання кредитних інструментів макропруденційної політики в умовах сьогодення.

У ході написання роботи були використані такі методи дослідження, як: метод коефіцієнтів та метод логічного узагальнення при обґрунтуванні впливу факторів, що впливають на системний ризик; метод побудови моделі множинної регресії у аналізі факторів впливу на обсяги проблемної заборгованості; методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції у дослідженні досвіду макропруденційного регулювання кредитної діяльності в Україні; методи порівняння, зіставлення, абстрактного прогнозування у дослідженні зарубіжного досвіду та обґрунтуванні перспектив України у даній сфері.

Наукова новизна отриманих результатів. У результаті проведених досліджень у роботі запропоновано найбільш дієві інструменти макропруденційного регулювання кредитної діяльності банківського сектору України в умовах нової світової кризи спричиненої пандемією COVID-19.

ВИСНОВОК

В сучасних умовах, що характеризуються глобалізаційними процесами, економіка країн потребує такого регулювання, що здатне охопити всі сфери економічної діяльності, враховуючи їх взаємозалежності, та запобігти розгортанню системних криз. Макропруденційна політика покликана забезпечити фінансову стабільність, моніторинг та нейтралізацію системних ризиків, послаблення проциклічності фінансової системи й обмеження ендогенної схильності фінансової системи до нагромадження дисбалансів.

Теоретична концепція макропруденційної політики була сформована наприкінці 1970-х років, та значного поширення вона набула лише після кризи 2008–2009 років. Що стосується і України, оскільки саме після неї розпочалося активне обговорення цього типу політики. Проте запровадження макропруденційних інструментів почалось пізніше, ніж у сусідніх європейських країнах. Своєрідним каталізатором, який визначав пріоритет макропруденційного регулювання для України, стала криза 2014-2015 років. Розпочалось широке обговорення розробки стратегії макропруденційної політики, яка побачила світ у 2018 році, та частково вступила в силу у 2020 році. Повноцінній її реалізації завадили нові кризові явища спричинені пандемією коронавірусу.

Оскільки макропруденційна політика тісно пов'язана з поняттям “системний ризик” - ризик, пов'язаний з дисфункцією фінансової системи, що може мати явний негативний вплив на реальну економіку, у ході роботи було досліджено вплив основних джерел виникнення системного ризику банківського сектору України за основними індикаторами фінансової стійкості. Аналіз показав, що основним джерелом системних ризиків в Україні ризики пов'язані з кредитною діяльністю банківських установ.

Кредитування як основна діяльність банків зазнає найбільшого впливу, а значне прискорення кредитного ринку призводить до збільшення кількості спекулятивних операцій, асиметрії кредитної інформації та, як наслідок, погіршення загального кредитного портфеля банків. В результаті прискорення циклічного руху кредитних ресурсів провокує циклічність у реальному секторі економіки. Банківський сектор розширює кредитування та інвестує на етапі відновлення економіки та скорочується під час економічного спаду. Таким чином, банки збільшують коливання кредитного циклу, одночасно збільшуючи амплітуду економічного. В ході роботи був проведений аналіз впливу кредитного циклу на розвиток економіки України, результати якого наочно продемонстрували їх тісний взаємозв'язок.

Аналіз впливу окремих факторів на зміни рівня простроченої заборгованості за кредитним портфелем банків України, проведений методом побудови моделі множинної регресії показав, що найбільший вплив на рівень простроченої заборгованості мають кредити, надані фізичним особам. А з огляду на структуру кредитного портфеля фізичних осіб, причиною цьому є високі темпи зростання споживчого кредитування, що характеризується високим рівнем ризику.

Що стосується реалізації макропруденційної політики в Україні, то можна зазначити, що на сьогодні питанню впровадження макропруденційних інструментів приділяється значна увага, а зроблені кроки в даному напрямку є достатньо ефективними. Проаналізувавши Стратегію макропруденційної політики, сформованої у 2018 році, можна зробити висновки про її доречність в умовах сьогодення. Хоча з огляду на кризу та поведінку інших центробанків НБУ відтермінував запровадження зазначених в ній буферів капіталу, банк все ж визначив суми буферів для трьох рівнів системно важливих банків, що є суттєвим кроком реалізації інструментів капіталу. Поряд із цим Національний

банк рекомендував банкам утриматися від розподілу капіталу на виплату дивідендів.

Ще одним важливим кроком було встановлення нових нормативних значень коефіцієнтів миттєвої ліквідності (Н4) та максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) для системно важливих банків. Крім того було встановлено новий норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) на заміну нормативів максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру Н9 та максимального сукупного розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам Н10. Що допомогло за короткий період часу мінімізувати ризики кредитного портфеля пов'язаних осіб.

В процесі дослідження було виявлено три критичні проблеми, на які необхідно орієнтуватись у процесі макропруденційного регулювання кредитної діяльності банківського сектору. А саме:

1. Висока частка непрацюючих кредитів;
2. Висока концентрація кредитних ризиків;
3. Стрімке зростання споживчого кредитування.

Дані проблеми були висвітлені у Стратегії макропруденційної політики з описанням методів та інструментів спрямованих на їх мінімізацію. Слід зазначити, що як показала практика реалізації у 2019 році частини інструментів описаних у Стратегії, та спрямованих на мінімізацію ризиків спричинених неналежним кредитуванням пов'язаних з банком осіб, описані інструменти є дієвими та ефективними. Тож можна очікувати позитивні результати від реалізації інших, описаних в Стратегії, інструментів регулювання. Проте ефект від реалізації буде дещо меншим ніж очікувався, причиною чого стала панівна ситуація спричинена пандемією.

Поряд із цим, спираючись на результати проведеного ланцюгового аналізу причин виникнення системної кризи в Україні, Національному банку та, зокрема, Комітету з фінансової стабільності, рекомендовано зосередити увагу на регулюванні стрімкого зростання споживчого кредитування, що в умовах сьогодення може спричинити нову банківську кризу.

У підсумку слід зазначити, що макропруденційна політика є одним з найважливіших елементів у підтримці фінансової безпеки держави. Створення ефективної фінансово-кредитної системи, здатної ефективно впливати на економічні процеси в країні, має стати ключовим завданням головного макропруденційного регулятора - Національного банку України. Такий процес повинен базуватися на науково обґрунтованих принципах та з урахуванням макроекономічного аналізу та прогнозу майбутньої ситуації. Важливо також забезпечити взаємодію Національного банку з іншими органами влади, а також міжнародними фінансовими та регуляторними організаціями. НБУ має у своєму арсеналі достатньо фінансових та кредитних інструментів для забезпечення економічного зростання. Інструменти макропруденційної політики є ефективним засобом регулювання та стабілізації як фінансово-кредитної системи, так і економіки України в цілому. Впровадження заходів щодо швидкого зменшення ризиків у проблемних секторах для підтримання макрофінансової стабільності має бути пріоритетом для НБУ. Тому що лише ефективна макропруденційна політика може забезпечити фінансову стабільність країни та зробити її невразливою до системного фінансового ризику.

Поряд із цим в Україні важливим завданням у процесі управління системними ризиками банківської діяльності є аналіз чинників, що концентруються за межами впливу мегарегулятора: політичні рішення,

геополітичне становище, інформаційні та соціальні чинники тощо. Що особливо актуально в умовах нової кризи спричиненої пандемією COVID-19.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія макропруденційної політики [Електронний ресурс] // Національний Банк України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=83019081>.
2. Петрик О. Основні аспекти макропруденційної політики в сучасних умовах. Вісник Національного банку України. 2013. № 9. С. 3–5.
3. Коваленко В.В. Макропруденційна політика в контексті формування нової парадигми банківського регулювання та нагляду. Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. 2014. Т. 19. Вип. 1/2. С. 109–113.
4. Козюк В. Поширення макропруденційного регулювання та орієнтири макропруденційної політики НБУ. Журнал Європейської економіки. 2018. Т. 17. № 2(65). С. 185–207
5. Жердецька Л.В. Макропруденційна політика: світовий досвід та українська практика. Вісник соціально-економічних досліджень. 2016. Вип. 1(60). С. 239–246
6. Полікарпова О. Макропруденційна політика: мета, інструменти та можливості для України. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 5(179). С. 327–335.
7. Коріньок Я.О. Макропруденційна політика: сутність, завдання, інструменти. Збірник наукових праць «Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України». 2014. Вип. 38. С. 351–359.
8. Kaufman G. What Is Systemic Risk, and Do Bank Regulators Retard or Contribute to It? / G. Kaufman, K. E. Scott
9. Міщенко В. І., Науменкова С. В. Поняття системного ризику та підходи до визначення системно значущих банків.

- 10.Артюхов В. В. Общая теория систем: Самоорганизация, устойчивость, разнообразие, кризисы.
- 11.Клименко Д. Б. Впровадження макропруденційної політики в Україні / Д. Б. Клименко, Я. Г. Підсосонна // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. - 2018. - № 1. - С. 61-74. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2018_1_7
- 12.Зейналов В. З. Институт финансового надзора как фактор стабильности банковской системы: международный опыт и азербайджанская практика / В. З. Зейналов // Проблемы современной экономики. – 2013. – № 1(45). – С. 96–98.
- 13.Андрюшин С. Инструменты макропруденциальной политики центральных банков / С. Андрюшин, В. Кузнецова // Вопросы экономики. – 2012. – № 8. – М. : Издательство НП “Редакция журнала “Вопросы экономики”, 2012. – С. 32–47.
- 14.Діяльність банків на кредитному ринку в умовах асиметрії інформації : [монографія] / [Л. Кузнецова, Я. Андреєва, Л. Жердецька та ін.] ; за ред. Л. Кузнецової. – О. : ОНЕУ, 2015. – 289 с.
- 15.Прасолова С. Особливості циклічності виникнення банківських криз в Україні на сучасному етапі // полтавський університет економіки і торгівлі, Україна – економіка. Софія (Болгарія). «Бял. грАд-Бг» ООд – 2012. – С. 1-8
- 16.Кретов Д. Ю. Вплив розвитку економіки на циклічність кредитної діяльності банку / Д. Ю. Кретов // Молодий вчений. - 2015. - № 7(1). - С. 81-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_7%281%29__18
- 17.Луняков О. Эндогенна природа циклічності кредитного ринку // Вісник Національного банку України – 2012. – № 11 – С. 43-47.

18. Науменкова С. Розвиток кредитування у посткризових умовах / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко // Банківська справа. – 2013. – № 1. – С. 3–19.
19. Коваленко В. В. Концептуальні засади макропруденційного нагляду та регулювання банківської діяльності / В. В. Коваленко, Б. А. Дадашев // Ефективна економіка. – 2012. – №4 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1074>
20. Про затвердження Положення про Раду з фінансової стабільності: Указ Президента України №170/2015 від 24.03.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/170/2015>.
21. Статистика індикаторів фінансової стійкості // Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
22. Науменкова С. В. Основні напрями координації грошово-кредитної та бюджетноподаткової політики / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко // Вісник НБУ. – 2012. – № 5. – С. 13–21.
23. Naumenkova S. Transition to Inflation Targeting in Ukraine: New Tools for Monetary Policy / S. Naumenkova, O. Malyutin, S. Mishchenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2015. - Вип. 1. - С. 31-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2015_1_5.
24. Науменкова С. Базель I, II, III: розвиток підходів для зміцнення регуляторної основи / С. Науменкова / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2015. – № 12 (177). – С. 39–49.

25. Національний банк оновив перелік системно важливих банків. URL:
<https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-pereliksistemno-vajlivih-bankiv>
26. Macroprudential Policy Tools and Frameworks (Progress Report to G20) / FSB, IMF, BIS. – 2011. – 20 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/102711.pdf>.
27. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
28. Таблиця критичних значень т-критерій Стьюдента [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://statpsy.ru/t-student/t-test-tablica/>
29. Грошово-кредитна статистика: Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/files/3.3-Loans.xls>.
30. Adair Turner. Macroprudential policy in deflationary times (2012) [Електронний ресурс] / Turner Adair / FSA. – Режим доступу : <http://www.fsa.gov.uk/library/communication/speeches/2012/0720-at.shtml>.
31. A new approach to financial regulation: building a stronger system. The Financial Secretary to the Treasury by Command of Her Majesty (2011) [Електронний ресурс] / HM Treasury. – Режим доступу : http://www.hm-treasury.gov.uk/d/consult_newfinancial_regulation170211.pdf.
32. Caruana J. Macroprudential policy: working towards a new consensus / J. Caruana // Remarks at the high-level meeting on «The Emerging Framework for Financial Regulation and Monetary Policy» jointly organised by the BIS's Financial Stability Institute and the IMF Institute. – Washington DC. – 2010. – 23 April. – 6 p.

33. Наumenкова С.В. Зарубіжний досвід організації систем регулювання й нагляду за діяльністю фінансових установ. *Фінанси України*. 2009. № 12. С. 20–27.
34. Савицька, О. Оцінка та шляхи забезпечення фінансової безпеки України / О. Савицька // *Економічний форум*. – 2012. – №3. – С. 14.].
35. Basel III: The Net Stable Funding Ratio» (October 2014), Basel Committee on Banking Supervision
36. Рейтинг ризику країн від Euromoney [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.euromoneycountryrisk.com/>
37. Наumenкова С. В. Підходи до вибору інструментів убезпечення від системних ризиків .- 2017- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fkd.org.ua/article/viewFile/109928/105387>
38. Артеменко, І. А. Фінансова стабільність держави як складник макроекономічної стабільності національної економіки [Текст] / І. А. Артеменко // *Молодий вчений*. – № 10 (25). – 2015 р. – С. 228-232.
39. Бауман О.С., Міщенко В.І. Система інструментів макропруденційного регулювання та їх використання в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2016. № 4(77). С. 34–45.
40. Мищенко В.И., Наumenкова С.В. Роль макропруденциальной политики в обеспечении устойчивого развития банковской системы Украины. *Финансовые проблемы и пути их решения: теория и практика*. Санкт-Петербург: изд-во Политехн. ун-та, 2013. С. 369–378.
41. De Nicolo G. Externalities and Macroprudential Policy / Gianni De Nicol, Giovanni Favara, Lev Ratnovski and others // *IMF Staff Discussion Notes*. ~ 2012. — No. 12/05. — 39 p.
42. Gianni De Nicolo. Capital Regulation, Liquidity Requirements and Taxation in a Dynamic Model of Banking / De Nicolo Gianni, Andrea Gamba and

- Marcella Lucchetta and others // IMF Working Paper. — 2012. — No. 12/72. — 52 p.
43. Franklin A, Systemic Risk and Macroprudential Regulation / A. Franklin and E. Carletti // University of Pennsylvania. ~ 2011. — No. 10/12. ~ 32 p.
44. Schoenmaker D, Macroprudential Policy: The Need for a Coherent Policy Framework. / D. Schoenmaker, P. Wierts // DSF Policy. - The Netherlands: Duisenberg School of Finance. — Amsterdam. — 2011. — Paper 13. — 45 p.
45. Банківська система України на шляху євроінтеграції: монографія / за ред. С.А. Буковинського. Київ: ЦНД НБУ, 2015. 496 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/295703101_Bankivska_sistema_Ukraini_na_slahu_evrointegracii_monografia.
46. Кротюк В.Л., Міщенко В.І. Еволюція підходів до оцінки капіталу в Базельських угодах. Банківська справа. 2005. № 4. С. 3–9.
47. Іванов В.В., Науменкова С.В. Економіко-правові колізії дослідження фінансових ринків. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. 2013. № 153. С. 35–41.
48. Вплив глобалізації на розвиток банківської системи України: монографія / за заг. ред. Л.В. Кузнецової. Одеса: ОДЕУ, 2011. 516 с.
49. Офіційний сайт державної статистики служби статистики України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
50. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. – [електронний ресурс]. – режим доступу: [www. bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua)
51. Поправка О. Формування контрциклічного регулювання банківської діяльності / О. Поправка // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». — 2012. — Вип. 9 (33). — Ч. 4. — С. 321–331.

52. Миськів Г. В. Функціонування та розвиток кредитного ринку України / Київ – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ubs.edu.ua/images/2016/PDF/diser_miskiv.pdf
53. National macroprudential institutional framework. ESRB. 2020. URL: https://www.esrb.europa.eu/national_policy/html/index.en.html
54. Nier E.W. Financial stability frameworks and the role of central banks: Lessons from the crisis. IMF, Working Paper. WP/09/70. Wash.: IMF, 2009. 66 p.
55. The New Basel III Framework: Navigating Changes in Bank Capital Management // Publication of Price Waterhouse Coopers' Financial Services Institute. – 2010. – Oct. – P. 1–50.
56. Taylor M. Basel III / M. Taylor // Financial Times. – 2010. – 14 Oct
57. Портер Р. Л. Вплив вимог до банківського капіталу на банківський ризик: економетрична головоломка та запропоноване рішення / Р. Л. Портер // Банки та банківські системи країн світу. – 2009. – № 1: Фінансова інтеграція нових країн членів ЄС до Єврозони. – С. 55–61.
58. Основні показники діяльності банків України // Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.
59. Кочетков В., Мазурков В. Рекомендації базельського комітету як основа для зміцнення фінансової стійкості банків / В. Кочетков, В. Мазурков // Вісник Української академії банківської справи. – 2009. – № 2 (27). – С. 36–40.
60. Миськів Г. В. Функціонування та розвиток кредитного ринку України / Київ – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ubs.edu.ua/images/2016/PDF/diser_miskiv.pdf

- 61.Савицька, О. Оцінка та шляхи забезпечення фінансової безпеки України / О. Савицька // Економічний форум. – 2012. – №3. – С. 14
- 62.Артеменко, І. А. Фінансова стабільність держави як складник макроекономічної стабільності національної економіки [Текст] / І. А. Артеменко // Молодий вчений. – № 10 (25). – 2015 р. – С. 228-232.
- 63.Василик, О. Д. Теорія фінансів [Текст]: навч. посібн. / О. Д. Василик, П. М. Леоненко, П. І. Юхименко, А. А. Ільєнко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 480 с.
- 64.Вашай Ю.В.Макроекономічний аналіз економічної безпеки України. Монографія / Ю.В.Вашай, С.І. Кудин – Рівне: НУВГП, 2014. – 230 с.
- 65.Lim C. Macroprudential policy: What instruments and how to use them? Lessons from country experiences / C. Lim, F. Columba, A. Costa // International Monetary Fund. Working paper. – 2011. – WP/11/238. – October. – P. 84 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11238.pdf>.
- 66.Macroprudential instruments and frameworks: a stocktaking of issues and experiences / Bank for International Settlements // CGFS Papers. – 2000. – № 38. – May. – 31 p.
67. Hirtle B. Macroprudential Supervision of Financial Institutions: Lessons from the SCAP / B. Hirtle, T. Schuermann, K. Stiroh // Federal Reserve Bank of New York Staff Reports. – 2009. – № 409. – November. – P. 13.
- 68.Macroprudential Policy Tools and Frameworks (Progress Report to G20) / FSB, IMF, BIS. – 2011. – 20 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/102711.pdf>.
- 69.Закон Додда-Фрэнка : Финансовая энциклопедия Smartlab [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://smart-lab.ru/finansoviy-slovar/>

- 70.Зверяков, М. І. Банківський капітал : вимоги Базеля III / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 13–23.
- 71.Ковалев, М. Макропруденціальное регулювання – новая функция центробанков / М. Ковалев // Банковский вестник. – 2010. – № 11. – 17–24.
- 72.Крилова, В. В. Визначення ролі центрального банку в системі регулювання та нагляду за фінансовим сектором / В. В. Крилова, А. О. Крилова // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 2. – С. 27–33.
- 73.Пацера, М. Макропруденційний аналіз – важливий елемент фінансової стабільності / М. Пацера // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 3. – С. 41-42.
- 74.Самсонов, М. І. Перспективи удосконалення банківського нагляду в Україні / М. І. Самсонов // Фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – № 4. – С. 89–92.
- 75.Чуб, О. О. Концептуальні засади банківського нагляду в умовах глобалізації / О. О. Чуб // Фінанси України. – 2009. – № 7. – С. 47–54.
- 76.Clement P. The term "macroprudential": origins and evolution/ Piet Clement. – BIS Quarterly Review. – March 2010. – p. 59-67.
- 77.H. Loechel, N. Packham, H. Xiang Li. International Banking Regulation and Supervision after the Crisis/ Dr. Horst Loechel, Dr. Natalie Packham, Helena Xiang Li// EU – China BMT Working Paper Series. – 2010. – No.013. – 37 p.
- 78.Модернізація фінансової системи України в процесі євроінтеграції : у 2 т. Т. 2 / Т. І. Єфименко, С. С. Гасанов, П. М. Леоненко та ін. ; за ред. О. В. Шлапака, Т. І. Єфименко ; ДННУ “Акад. фін. упр.”. — К., 2014. — С. 549—567.

79. Global Systemically Important Banks: Updated Assessment Methodology and the Higher Loss Absorbency Requirement. July 2013 / Basel Committee on Banking Supervision.— 2013.— 20 p. [Электронный ресурс].— Режим доступа: <http://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>.
80. Growing discoordination between monetary and fiscal policies in Ukraine / S. Mishchenko, S. Naumenkova, V. Mishchenko, V. Ivanov, R. Lysenko // Banks and Bank Systems. — 2019. — 14(2). — P. 40-49.